

**Nationellt vårdprogram
livmoderhalscancerprevention
Regional tillämpning för personer som bytt
juridiskt kön i Region Stockholm - rutin för
vårdgivare**

2026-06-04 Version: 1

Innehållsförteckning

Kapitel 1	
Sammanfattning.....	3
Kapitel 2	
Inledning.....	4
2.1 Tillämpningens giltighetsområde	4
2.2 Förändringar jämfört med nationella vårdprogrammet.....	4
2.3 Värdering av det vetenskapliga underlaget.....	4
Kapitel 3	
Mål med rutinen	5
3.1 Personer som bytt juridiskt kön	5
Kapitel 4	
Bakgrund och orsaker.....	6
Kapitel 5	
Vilket screeningprov ska erbjudas och var?	7
5.1 Utredning av avvikande screeningfynd.....	8
5.2 HPV-positivitet hos personer med neovagina	8
Kapitel 6	
Behandling av cellförändringar	9
Kapitel 7	
Framtagandet av den regionala rutinen	10
7.1 Medlemmar som deltagit i framtagandet av den regionala rutinen10	
7.2 Regionala arbetsgruppens för cervixcancerpreventions sammansättning	10
7.3 Tillämpningens förankring	11
7.4 Frågor kring den regionala rutinen.....	11
Kapitel 8	
För den regionala rutinen relevanta referenser	12
8.1 Information om cervixcancerscreening och regional rutin	12
8.2 Länkar	12

KAPITEL 1

Sammanfattning

Enligt Socialstyrelsens rekommendationer från 2022 ska alla personer med cervix i ålder 23–70 år erbjudas cervixcancerscreening. I det nationella vårdprogrammet för livmoderhalsprevention från 2025 rekommenderar man regionerna att ta fram regionala rutiner kring screening av personer som bytt juridiskt kön. Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland ansvarar för att alla personer med cervix som är folkbokförda i Region Stockholm och Gotland erbjuds screening. Den regionala arbetsgruppen för cervixcancerprevention har tagit fram denna regionala rutin med fokus på att personer som bytt juridiskt kön får ett professionellt bemötande och att den kliniska handläggningen sköts av hälso- och sjukvårdspersonal med specialistkunskap.

KAPITEL 2

Inledning

2.1 Tillämpningens giltighetsområde

Tillämpningen beskriver cervixcancerscreening av personer som bytt juridiskt kön och är utarbetat av den regionala arbetsgruppen för cervixcancerprevention. Rutinen fastställdes av Regionalt programområde Cancer och Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland 2026-06-04.

2.2 Förändringar jämfört med nationella vårdprogrammet

Den regionala rutinen innebär inte några förändringar jämfört med det nationella vårdprogrammet, utan är endast en regional tillämpning av rekommendationen i kapitel 9.

2.3 Värdering av det vetenskapliga underlaget

Då vetenskapligt underlag saknas bygger rutinen på gruppens samlade beprövade erfarenhet.

KAPITEL 3

Mål med rutinen

I det nationella vårdprogrammet för livmoderhalscancerprevention kapitel 9 finns nedanstående text kring personer som bytt juridiskt kön. Texten är generell och man uppmanar regioner till att utforma regionala rutiner.

3.1 Personer som bytt juridiskt kön

Personer som bytt juridiskt kön från kvinna till man, och som har livmoderhals, bör erbjudas screening enligt vårdprogrammet. Provet ska helst tas på en gynmottagning, oavsett om det gäller ett vårdgivartaget prov eller ett självprov för HPV. Den klinik som utreder könsdysforin bör ge information, rekommendera screening och ordna remiss till en gynmottagning. En klinisk remiss bör användas. Provtagningen kan vara tekniskt svår om personen har en pågående testosteronbehandling. Regionen bör ha regionala rutiner för screening av personer som har livmoderhals men inte kvinnligt personnummer.

KAPITEL 4

Bakgrund och orsaker

Den nya könstillhörighetslagen, som trädde kraft i Sverige den 1:a juli 2025, har gjort att processen kring att byta juridiskt kön har förenklats.

Enligt Socialstyrelsen rekommendationer från 2022 ska alla personer *med cervix* i ålder 23–70 år erbjudas cervixcancerscreening. Endast personer med kvinnligt personnummer och folkbokföringsadress får kallelse till cervixcancerscreening genom det nationella kallelsesystemet Hälsokontrollsystem (HKS), med följande utfall:

- Personer med cervix kvar och manligt personnummer får ingen kallelse
- Alla med kvinnligt personnummer får kallelse

Det innebär att personer som ska erbjudas screening inte får en kallelse och personer som inte har ett behov av screening får en kallelse.

Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland ansvarar för att personer med cervix som är folkbokförda i Region Stockholm erbjuds screening. För att tillgodose att alla personer med cervix erbjuds screening har denna regionala rutin tagits fram. Det är av vikt att transpersoner får ett professionellt bemötande och att den kliniska handläggningen sköts av hälso- och sjukvårdspersonal med specialistkunskap. I Region Stockholms regionala rutin har screening, utredning och behandling av cellförändringar samlats hos några få enheter med stor kunskap kring gruppen och dess behov.

KAPITEL 5

Vilket screeningprov ska erbjudas och var?

Screeningprov tas på:

- Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa

I första hand ska självprov för humant papillomvirus (HPV) erbjudas, med möjlighet till cellprov med HPV-analys hos barnmorska.

Vid cellprov hos personer som får könsbekräftande testosteronbehandling ska lokalt östrogen ges minst två veckor inför provtagningen.

Östrogenbehandlingen ordineras av läkare på den mottagning som tar screeningprovet.

På remissen till Karolinska Universitetslaboriet anges i fritextfältet ”transperson med hormonell behandling”.

Om screeningprovet är normalt kallas personen av mottagningen enligt screeningintervall, med hjälp av mottagningens väntelista. Om screeningprovet föranleder ett nytt prov inom ett kortare intervall, enligt screeningprogrammets kontrollfiler, kallas personen av mottagningen inom det kortare intervallet med hjälp av mottagningens väntelista. Om screeningprovet är avvikande – se

Utredning av avvikande screeningfynd

ANOVA, Venhälsan, RFSU-kliniken, gynekologimottagningar och barnmorskemottagningar remitterar personer med cervix och manligt personnummer från och med 23 år ålder till Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa, enligt standardremiss framtagen av Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland.

Mottagningar för sexuell hälsa och ungdomsmottagningar hänvisar personer med cervix och manligt personnummer från och med 23 års ålder till Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa, enligt informationsblad framtaget av Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland.

5.1 Utredning av avvikande screeningfynd

Utredning utförs på:

- Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa
- Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge gynekologimottagning, för personer med hiv eller på remiss från Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa vid köer

Inför utredning av personer med cervix som får könsbekräftande testosteronbehandling ska lokalt östrogen ges minst två veckor. Östrogenbehandlingen ordineras av läkare på den utredande enheten.

På remissen till Karolinska Universitetslaboratoriet anges i fritextfältet ”transperson med hormonell behandling”.

Utredning görs enligt Nationella Vårdprogrammet för cervixcancerprevention med kolposkopi inklusive biopsi och cellprov med dubbelanalys (HPV och cytologi).

5.2 HPV-positivitet hos personer med neovagina

Personer med neovagina ingår inte i cervixcancerscreening men får en kallelse till screening om de har kvinnligt personnummer. Personer med neovagina och kvinnligt personnummer ska läggas på kallelsesystemets så kallade spärrlista, eftersom de inte ska kallas till screening. Om en person med neovagina tagit ett screeningprov som är HPV-positivt, remiss för utredning till:

- Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa
- Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, för personer med hiv

Individuell klinisk handläggning gäller - vid besvär eller symtom hänvisas personer med neovagina för undersökning på Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa.

På remissen till Karolinska Universitetslaboratoriet anges i fritextfältet ”transperson med neovagina”.

KAPITEL 6

Behandling av cellförändringar

Behandling utförs på:

- Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge dagkirurgiska verksamhet

Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa skickar remiss till Huddinge sjukhus gynekologimottagning.

Inför behandling av personer med cervix som får könsbekräftande testosteronbehandling ska lokalt östrogen ges minst två veckor. Östrogenbehandlingen ordineras av läkare på den behandlande enheten.

På remissen till Karolinska Universitetslaboratoriet anges i fritextfältet ”transperson med hormonell behandling”.

Behandling av cellförändringar görs enligt Nationella Vårdprogrammet för cervixcancerprevention med excisionsbehandling med diatermi.

KAPITEL 7

Framtagandet av den regionala tillämpningen

7.1 Medlemmar som deltagit i framtagandet av den regionala rutinen

Regionala arbetsgruppen för cervixcancerprevention, Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland

Regional processledare för jämlik vård, Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland

Nationell screeningsamordnare, Regionala Cancercentrum i Samverkan

RPO Cancer

RFSL

RFSL-U

RFSU

ANOVA

Ersta specialistmottagning för sexuell hälsa

Venhälsan

Karolinska Universitetslaboratoriet Huddinge sjukhus

Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge ME Gynekologi och reproduktionsmedicin

7.2 Regionala arbetsgruppens för cervixcancerpreventions sammansättning

Den regionala arbetsgruppen består av minst en representant per vårdgivare samt en ordförande som utsetts av RCC Stockholm Gotland. Gruppen har eftersträvat relevant representation för aktuell tillämpning.

7.3 Tillämpningens förankring

Den regionala rutinen har baserats på gällande nationella vårdprogram som utarbetats på uppdrag av RCC samverkansgrupp. Den regionala tillämpningen har förankrats hos berörda vårdgivare genom deras respektive representanter i arbetsgruppen varefter den godkänts av regionala arbetsgruppen och fastställts av RCC S-G ledningsgrupp.

7.4 Frågor kring den regionala rutinen

Vid frågor kontaktas RCC Stockholm Gotland kallelsekansli:

cellprov.hsf@regionstockholm.se

KAPITEL 8

För den regionala rutinen relevanta referenser

8.1 Information om cervixcancerscreening och regional rutin

Cancercentrum.se

1177.se

Socialstyrelsen.se

8.2 Länkar

[Att ändra juridiskt kön - Socialstyrelsen](#)

[Screening för livmoderhalscancer – Rekommendation om att erbjuda screening
– Slutversion 2022 - Socialstyrelsen](#)

[Nationellt vårdprogram livmoderhalscancerprevention](#)

Regionala cancercentrum – regionernas nationella samverkan inom cancervården.
Med patienter och närstående för hela människan, i dagens och framtidens cancervård.
www.cancercentrum.se